

เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษา
โดยการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

นางสาว เพ็ญภา แสงสระศรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

I16791980

A COMPARISON OF SOCIAL STUDIES LEARNING ACHIEVEMENT
BY LECTURE METHOD AND ROLE-PLAYING METHOD

Miss Phennapar Sangsasri

คุณย์วิทยุพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education

Graduate School

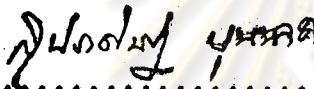
Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์   เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการ สอน
แบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ
โดย   นางสาวเพ็ญภา   แสงสระศรี
ภาควิชา   มัชฌมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์กองแก้ว   เจริญอักษร

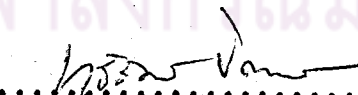
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ มุนนาค)

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระชัย ปฐมโชติ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กองแก้ว เจริญอักษร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ นิตยอนนท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบ
บรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ชื่อ   นางสาวเพ็ญภา   แสงสระศรี

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์   เจริญอักษร

ภาควิชา   มัชฌมศึกษา

ปีการศึกษา   2522

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ 1) เพื่อสร้างบทเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง "ธรรมเพื่อเตือนสติ" เพื่อทดลองสอนโดยวิธีบรรยายและวิธีใช้บทบาทสมมติ 2) เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) จากการเรียนโดยวิธีบรรยายและวิธีใช้บทบาทสมมติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างบทเรียนที่สอนโดยวิธีบรรยายและวิธีใช้บทบาทสมมติ เรื่อง "ธรรมเพื่อเตือนสติ" โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 หัวข้อย่อย
2. นำบทเรียนไปทดลองสอนเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น
3. สร้างแบบสอบ และวิเคราะห์แบบสอบ ทหาระดับความยาก (Degree of Difficulty) ได้ 30% ถึง 80% ทหารอำนาจจำแนก (Discrimination-Power) ได้ .20 ถึง .70 และมีความเที่ยง (Reliability) .81
4. นำบทเรียนและแบบสอบที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมติ กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีบรรยาย

ผลการวิจัย

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการใช้บทบาทสมมติกับกลุ่ม
ที่เรียนโดยวิธีบรรยาย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   A Comparison of Social Studies Learning
Achievement by Lecture Method and Role-Playing
Method

Name   Miss Phennapar Sangsasri

Thesis Advisor   Assistant Professor Kongkaew Charoen-agsorn

Department   Secondary Education

Academic Year   1979

ABSTRACT

Purposes :

The purposes of this study were 1) to develop a social-studies learning unit on "Thamma for self-awareness", employing lecture method and role-playing method. 2) To compare the social studies learning achievement of the Mathayomsuksa 1 students resulting from the lecture method and role-playing method.

Procedure :

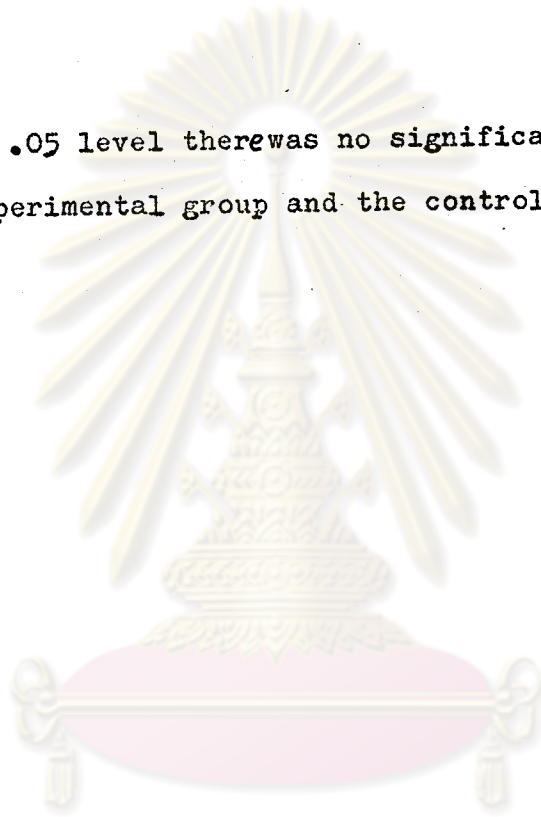
1. The learning unit employing lecture method and role-playing method were constructed and divided into 6 sub-units.
2. The learning unit was experimented on small groups in order to get more improvement.
3. The test was developed and then analysed. The Degree of Difficulty was 30% to 80%, the Discrimination-Power was .20

to . 70 and the Reliability was 81.

4. The experimental group was taught by the role-playing method and the control group by the lecture method.

Result :

At the .05 level there was no significant difference between the experimental group and the control group.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กองแก้ว เจริญอักษร อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้ให้คำ
ปรึกษาแนะนำ ตลอดจนช่วยพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างที่ตลอดมา อาจารย์
คร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ผู้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขเกี่ยวกับการวิเคราะห์และเสนอขอ
มูลทางสถิติ และรองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา ขัมมณี ที่เอื้อเฟื้อให้พิมพ์เอกสารต่างๆ
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์สมจิตร วัฒนคุ้ง อาจารย์ทองหล่อ แมงกลาง
ที่ตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการทำแบบสอบถาม และขอขอบคุณโรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตลอดจนคณาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์
สุชตา จุลเสน ผู้ให้ความช่วยเหลือ กำดั่งใจ และอำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้านซึ่ง
เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างมาก

ขอขอบคุณ คุณวรุณ พงศ์สถาพร นิสิตปริญญาโทชั้นปีที่ 2 ภาควิชาวิจัยการ
ศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำทางสถิติ ขอขอบคุณ คุณเอื้อมพร นิลคุหา คุณพนสิน
จันทร์วงศ์ คุณนิภา เสือก้อน คุณพรพรรณ เพ็ญ ทนกล้า คุณธงชัย รักชอน คุณยุพดี ปานบุบผา
และเพื่อนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ในการวิจัย

ในลำดับสุดท้ายบุคคลที่ผู้วิจัยจะละเวนเสียไม่ได้คือ "แม่" ผู้ซึ่งเสียสละทุก
สิ่งทุกอย่างเพื่อสนับสนุนการศึกษาและความเจริญก้าวหน้าของลูกอย่างดีและสม่ำเสมอ
ตลอดมา พระคุณของท่านย่อมอยู่เหนือคำกล่าวขอบพระคุณใด ๆ ทั้งสิ้น

คุณความดีและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่ "แม่" และ "พ่อ"

เพ็ญภา แสงสระศรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๓
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ความจำกัดของการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
2 บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
สังคมศึกษาแนวใหม่.....	16
ความหมายของบทบาทสมมติ.....	23
ประวัติความเป็นมา.....	28
ทฤษฎีการไชบทบาทสมมติ.....	29
ประเภทของการไชบทบาทสมมติ.....	30

	วิธีการและเทคนิคในการใช้บทบาทสมมติ... ..	31
	ข้อบ่งชี้ของการใช้บทบาทสมมติ.	36
	หลักในการเลือกเรื่องที่จะใช้บทบาทสมมติ..	37
	กระบวนการใช้บทบาทสมมติ	38
	ประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน.	46
	บทบาทของครูในการใช้บทบาทสมมติ..	48
	บทบาทและหน้าที่ของผู้เรียน	50
3	วิธีดำเนินการวิจัย... ..	52
	การเตรียมตัวเพื่อดำเนินการวิจัย	52
	การดำเนินการวิจัย..	53
	การเลือกตัวอย่างประชากร	55
	การดำเนินการทดลองสอน.	56
	การวิเคราะห์ผลการทดลอง	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
5	สรุปการวิจัย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.	60
	สรุปผลการวิจัย.	61
	อภิปรายผลการวิจัย..	62
	ข้อเสนอแนะ... ..	63
	บรรณานุกรม	65
	ภาคผนวก..	72
	ประวัติผู้วิจัย	129

